

Hotărârea CNCD referitoare la limita de pensionare a medicilor

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA din 19 octombrie 2006

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, întrunit în data de 19 octombrie 2006, a dezbătut petiția nr. 0663 din 10 februarie 2006, formulată de dl. prof. univ. dr. G.G., având ca obiect unele prevederi discriminatorii ale Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății. Astfel, petentul consideră că prevederile art. 184 alin. (10): „Medicii care împlinesc vârsta de pensionare după dobândirea funcției de manager de spital, director medical sau șef de secție vor fi pensionați conform legii. Medicii în vârstă de cel puțin 65 de ani nu pot participa la concurs și nu pot fi numiți în nici una dintre funcțiile de manager de spital, director medical sau șef de secție” și ale art. 385 sunt discriminatorii și neconstituționale. De asemenea, petentul menționează că legea permite academicienilor, profesorilor universitari, celor cu doctorat și cercetătorilor științifici să profeseze până la vârsta de 70 de ani. Petentul nu înțelege de ce „un profesor universitar membru al Academiei de Științe Medicale, doctor în științe medicale să fie destituit din funcția de șef de secție și înlocuit de un coleg cu grad didactic inferior numai pe criteriul vârstei”.

Prin adresele nr. 1147/6.03.2006 și 1605/29.03.2006, Colegiul Director al CNCD a solicitat Ministerului Sănătății să precizeze un punct de vedere cu privire la aspectele sesizate în petiție. Ministerul Sănătății a răspuns solicitării Colegiului, precizând că prevederile art. 184 alin. (10) nu contravin prevederilor art. 385 din Legea nr. 95/2006. De asemenea, în răspuns s-a precizat că aceste prevederi nu sunt discriminatorii, ci permit promovarea în funcțiile de conducere din sectorul sanitar public a specialiștilor aflați la vârsta activă, măsură necesară procesului de modernizare a domeniului, ca efect al reformei.

Prin adresele nr. 2073/26.04.2006 și 2625/26.05.2006, Colegiul Director al CNCD a solicitat Ministerului Sănătății să precizeze procedura prin care se ocupă, în sectorul sanitar public, funcțiile de manager de spital, director medical și șef de secție, precum și dacă după vârsta de pensionare, medicii pot fi păstrați în activitate până la vârsta de 70 de ani, cu acordul instituției. Ministerul Sănătății nu a răspuns solicitării Colegiului.

Colegiul Director a reținut că potrivit art. 129 alin. (1) din Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic, cadrele didactice cu gradul didactic de profesor universitar sunt menținute în activitate până la vârsta de 65 de ani. La împlinirea acestei vârste, profesorii universitari sunt menținuți în activitate ca titulari în funcția didactică, la cerere, cu aprobarea anuală a Senatului universitar, până la împlinirea vârstei de 70 de ani. Potrivit art. 184 alin. (11) din Legea nr. 95/2006, „în spitalele clinice, profesorii universitari pot ocupa funcții de șef de secție până la vârsta de 70

de ani, cu avizul Colegiului Medicilor din România și cu aprobarea ministrului sănătății publice”. Alineatul (6) al aceluiași articol prevede că „în secțiile clinice universitare funcția de șef de secție se ocupă de cadrul didactic cu gradul cel mai mare de predare, la recomandarea senatului sau a consiliului profesoral al instituției de învățământ medical superior în cauză”. Așadar, la solicitarea cadrelor didactice care dețin gradul didactic cel mai mare în Statul de funcțiuni al disciplinei respective (sunt deci șefi de disciplină), senatul universitar propune numirea acestor cadre didactice ca șefi de secție.

În drept, conform art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare „orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”, iar alin. (2) prevede că „sunt discriminatorii prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare”. Alineatul (3) prevede că „orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

COLEGIUL DIRECTOR

Examinând conținutul petiției, conținutul actelor de la dosar și legislația în vigoare, reține că menținerea în activitate a medicilor membri titulari și corespondenți ai Academiei Române, profesori universitari și cercetători științifici gradul I, doctori în științe medicale, până la vârsta de 70 de ani nu constituie faptă de discriminare. Cu privire la modalitatea de numire a șefului de secție, legislația în vigoare precizează că „în secțiile clinice universitare funcția de șef de secție se ocupă de cadrul didactic cu gradul cel mai mare de predare, la recomandarea senatului sau a consiliului profesoral al instituției de învățământ medical superior în cauză”, iar „pentru secțiile neclinice condițiile de participare la concurs vor fi stabilite prin ordin al ministrului sănătății publice, iar în cazul spitalelor aparținând ministerelor sau instituțiilor cu rețea sanitară proprie, condițiile de participare la concurs vor fi stabilite prin ordin al ministrului, respectiv prin decizie a conducătorului instituției, cu avizul Ministerului Sănătății Publice. În cazul în care la concurs nu se prezintă niciun candidat în termenul legal, managerul spitalului public va delega un alt medic

în funcția de șef de secție, pe o perioadă de până la 6 luni, după care se vor repeta procedurile prevăzute la alin. (1)”.

Reținând definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin art. 2 alin. (1) și alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare a art. 2 alin. (1) deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2 alin. (1) și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

De asemenea, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de art. 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă (CEDH, 18 februarie 1991, *Fredin c/Suede*, par. 60; 23 iunie 1993, *Hoffman c/Autriche*, par. 31; 28 septembrie 1995, *Spadea et Scalabrino c/Italia*; 22 octombrie 1996, *Stubbings et autres c/Royaume-Uni*, par. 75).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (22 octombrie 1996, *Stubbings et autres c/Royaume-Uni*, par. 75).

Având în vedere aspectele de mai sus, Colegiul Director trebuie să determine dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile, în cazul petiției deduse soluționării, sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate.

În acest sens, se reține că potrivit art. 129 din Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic, „profesorii universitari și conferențarii universitari cu titlu științific de doctor pot rămâne în activitate până la vârsta de 65 de ani. Potrivit alin. (2) „La împlinirea vârstei de pensionare, profesorii universitari și conferențarii universitari cu titlul științific de doctor... care dovedesc competență profesională deosebită pot fi menținuți ca titulari în funcția didactică, la cerere, cu acordul consiliului facultății și cu aprobarea anuală a senatului universitar, prin vot nominal deschis, până la împlinirea vârstei de 70 de ani”.

În aceeași ordine de idei, potrivit Legii nr. 264/2004 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Medicale, instituție de interes național în domeniul cercetării științifice medicale și farmaceutice, de consacrare academică, cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Sănătății, art. 10 alin. (2) „membrii titulari și corespondenți ai Academiei... sunt menținuți în activitate sau în funcții de conducere până la vârsta de 70 de ani”. Articolul 7 alin. (1) din același act normativ prevede că „Academia de Științe Medicale reunește personalități de o deosebită valoare științifică și profesională din domeniile cercetării științifice medicale și farmaceutice, iar potrivit alin. (2) „Academia... are în componența sa membri titulari, membri corespondenți și membri de onoare. Numărul maxim al membrilor titulari și al membrilor corespondenți este de 231...”

Coroborat acestor prevederi normative, Colegiul Director constată că potrivit art. 385 alin. (2) din Legea nr. 95/2006 privind reforma Sănătății: „În unitățile sanitare publice, membrii titulari și corespondenți ai Academiei Române, profesori universitari și cercetători științifici gradul I, doctori în științe medicale care desfășoară activități medicale, pot continua, la cerere, activitatea medicală până la împlinirea vârstei de 70 de ani”.

Din acest punct de vedere, Colegiul Director constată că legiuitorul instituie reglementări juridice diferențiate în privința drepturilor și obligațiilor unor categorii de cetățeni care se află în situații diferite, respectiv a persoanelor care sunt membrii titulari și corespondenți ai Academiei Române, profesorii universitari și cercetătorii științifici gradul I, doctori în științe medicale și celelalte persoane care nu se încadrează într-una din categoriile menționate. Distincția constă în faptul că în timp ce persoanelor aparținând categoriilor expres prevăzute de lege, le este recunoscută posibilitatea de a continua la cerere activitatea medicală până la împlinirea vârstei de 70 de ani în unitățile sanitare publice, celorlalți le este recunoscută posibilitatea de a continua activitatea medicală în unități sanitare private.

Distincția de tratament este justificată obiectiv prin faptul că atât în situația personalului didactic, cât și a membrilor Academiei Române, legiuitorul precizează condițiile în care se pot menține în funcții aceste persoane, respectiv dovedirea competenței profesionale, valoare deosebită științifică și profesională în domeniile cercetării științifice medicale și farmaceutice.

Colegiul Director a luat în discuție tratamentul diferit, care se aplică în privința menținerii în funcție după vârsta de 65 de ani, între profesorii universitari și celelalte categorii de cadre didactice, precum conferențiarii și lectorii, medicii care nu sunt cadre didactice cu privire la ocuparea funcției de șef de secție.

Colegiul Director constată că potrivit Legii nr. 95/2006 privind reforma Sănătății, art. 385 alin. (2) „În unitățile sanitare publice, membrii titulari și corespondenți ai Academiei Române, profesori universitari și cercetători științifici gradul I, doctori în științe medicale care desfășoară activități medicale, pot continua, la cerere, activitatea medicală până la împlinirea vârstei de 70 de ani”.

În același sens, se constată că potrivit art. 184 alin. (2) „În spitalele publice funcțiile de șef de secție... vor putea fi ocupate numai de medici, farmaciști, biologi,

chimiști și biochimiști sau, după caz, asistenți medicali, cu o vechime de cel puțin 5 ani în specialitatea respectivă”.

Potrivit alin. (6), „în secțiile clinice universitare, funcția de șef de secție se ocupă de cadrul didactic cu gradul profesional cel mai mare de predare, la recomandarea senatului sau a consiliului profesoral al instituției de învățământ medical superior în cauză”.

Coroborând aceste prevederi cu alin. (10) și (11) ale art. 184, reținem că, potrivit alin. (10), medicii care împlinesc vârsta de pensionare după dobândirea funcției de manager de spital, director medical sau șef de secție vor fi pensionați conform legii. Medicii în vârstă de cel puțin 65 de ani nu pot participa la concurs și nu pot fi numiți în niciuna din funcțiile de manager de spital, director medical sau șef de secție.

Potrivit alin. (11), *în spitalele clinice, profesorii universitari pot ocupa funcții de șef de secție până la vârsta de 70 de ani, cu avizul Colegiului Medicilor din România și cu aprobarea Ministerului Sănătății.*

Din acest punct de vedere, Colegiul Director constată că legiuitorul instituie reglementări juridice diferențiate în privința drepturilor și obligațiilor unor categorii de cetățeni care se află în situații diferite, respectiv a persoanelor care sunt profesori universitari și celelalte persoane care nu se încadrează în această categorie. Distanța constă în faptul că în timp ce profesorii universitari pot ocupa funcții de șef de secție până la vârsta de 70 de ani, celelalte persoane care nu se încadrează în această categorie și care au vârsta de cel puțin 65 de ani nu pot participa la concurs și nu pot fi numite în funcțiile de șef de secție.

Referindu-ne la această distincție, reținem că potrivit art. 184 alin. (1): „În spitalele clinice, profesorii universitari pot ocupa funcții de șef de secție până la vârsta de 70 de ani, cu avizul Colegiului Medicilor din România și cu aprobarea ministrului sănătății publice”, iar potrivit alin. (6): „În secțiile clinice universitare funcția de șef de secție se ocupă de cadrul didactic cu gradul cel mai mare de predare, la recomandarea senatului sau a consiliului profesoral al instituției de învățământ medical superior în cauză”. Potrivit alin. (11), *în spitalele clinice profesorii universitari pot ocupa funcții de șef de secție până la vârsta de 70 de ani, cu avizul Colegiului Medicilor din România și cu aprobarea Ministerului Sănătății.*

Legea nr. 95/2006 privind reforma Sănătății, în Capitolul II privind organizarea și funcționarea spitalelor, prevede prin art. 171 alin. (3) că „Spitalele se organizează și funcționează, în funcție de regimul proprietății, în spitale publice, organizate ca instituții publice; spitale private, organizate ca persoane juridice de drept privat; spitale publice în care funcționează și secții private”, iar în alin. (4) se prevede că din punct de vedere al învățământului și al cercetării științifice medicale, spitalele pot fi: spitale clinice cu secții universitare, institute.

În același sens, reținem că potrivit art. 172 alin. (1) lit. h), spitalul clinic este spitalul care are în componență secții clinice universitare care asigură asistență medicală, desfășoară activitate de învățământ, cercetare științifică-medicală și de educație continuă, având relații contractuale cu o instituție de învățământ medical

superior acreditată. Institutele, centrele medicale și spitalele de specialitate, care au în componență o secție clinică universitară sunt spitale clinice.

Potrivit lit. i), secțiile clinice universitare sunt secțiile de spital în care se desfășoară activități de asistență medicală, învățământ medical, cercetare științifică medicală și de educație medicală continuă. În aceste secții este încadrat cel puțin un cadru didactic universitar, prin integrare clinică.

Coroborând aceste aspecte cu prevederile art. 184 alin. (2), reținem că în spitalele publice, funcțiile de șef de secție vor putea fi ocupate numai de medici... cu o vechime de cel puțin 5 ani în specialitatea respectivă”, în timp ce, potrivit alin. (6), „în secțiile clinice universitare funcția de șef de secție se ocupă de cadrul didactic cu gradul profesional cel mai mare de predare, la recomandarea senatului sau a consiliului profesoral al instituției de învățământ medical superior în cauză.

Analizând prevederile legale menționate mai sus, Colegiul Director constată că există o distincție de tratament justificată prin însăși particularitatea spitalului clinic, astfel cum este definită de legiuitor și care este dată de asigurarea asistenței medicale, desfășurarea de activitate de învățământ, cercetare științifică-medicală și de educație continuă, având relații contractuale cu o instituție de învățământ medical superior acreditată, ceea ce justifică în secțiile clinice universitare ca funcția de șef de secție să se ocupe de gradul didactic cu gradul profesional cel mai mare de predare. De asemenea, posibilitatea recunoscută de legiuitor ca în spitalele clinice profesorii universitari să poată ocupa funcții de șef de secție până la vârsta de 70 este dată de faptul că distincția de tratament este justificată obiectiv prin opțiunea legiuitorului ca atât în situația personalului didactic, cât și a membrilor Academiei Române, aceste categorii de persoane să se poată menține în funcții, cu respectarea unor condiții, respectiv dovedirea competenței profesionale, valoare deosebită științifică și profesională în domeniile cercetării științifice medicale și farmaceutice.

În acest sens, Colegiul Director reține deciziile Curții Constituționale prin care s-a statuat că principiul egalității nu se opune ca o lege să stabilească reguli diferite în raport cu persoane care se află în situații diferite [Decizia nr. 256 din 17 iunie 1997 (M. Of. nr. 134 din 2 aprilie 1998), Decizia nr. 154/2001 (M. Of. nr. 387 din 16 iulie 2001), CDH 2001, p. 914-915]. De asemenea, atât în doctrină, cât și în jurisprudența constituțională s-a statuat în mod constant că principiul egalității în fața legii nu înseamnă uniformitate, ci presupune instituirea unui tratament egal în situații care nu sunt diferite. De aceea, nu sunt excluse, ci, dimpotrivă, sunt admise soluții legislative diferite pentru situații diferite [Decizia nr. 113/2001 (M. Of. nr. 317 din 14 iunie 2001), CDH 2001, p. 757; Decizia nr. 139/2001 (M. Of. nr. 330 din 20 iunie 2001), CDH 2001, p. 851]. Curtea Constituțională a reținut că instituirea unor reglementări juridice diferențiate în privința drepturilor și obligațiilor unor categorii de cetățeni care se află în situații diferite nu este contrară art. 16 alin. (1) din Constituție [Decizia nr. 294/2001 (M. Of. nr. 21 din 16 ianuarie 2002)].

Raportându-ne la aceste principii, instituirea de către legiuitor a unor reglementări juridice diferențiate în privința drepturilor și obligațiilor medicilor din spitalele publice în raport cu medicii, cadre didactice cu gradul cel mai mare de predare din cadrul spitalelor clinice, respectiv secțiile clinice universitare nu este contrară

principiului egalității și al non-discriminării deoarece acestea sunt justificate obiectiv și rezonabil pentru atingerea unui scop legitim.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 19⁵ alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

2. Cu privire la capătul de cerere referitor la vârsta de pensionare a medicilor care își desfășoară activitatea în unitatea clinică/neclinică, respectiv la posibilitatea de menținere în activitate după vârsta pensionării a medicilor care lucrează în secții clinice, Colegiul hotărăște cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință, că faptele prezentate nu sunt fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, considerând că distincția de tratament este justificată obiectiv prin opțiunea legiuitorului că atât în situația personalului didactic, cât și a membrilor Academiei Române, aceste categorii de persoane să se poată menține în funcții, cu respectarea unor condiții, respectiv dovedirea competenței profesionale, valoare deosebită științifică și profesională în domeniile cercetării științifice medicale și farmaceutice.

3. Cu privire la modalitatea de desemnare a șefului de secție în secții clinice și neclinice, Colegiul Director hotărăște, cu 5 voturi pentru și 1 împotriva (Corina Macoveanu), că faptele prezentate nu sunt fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare.

Opinie separată - Corina Macoveanu

Referitor la desemnarea șefului de secție în secții clinice și în cele neclinice, rețin că „în secțiile *clinice* universitare, funcția de șef de secție se ocupă de cadrul didactic cu gradul cel mai mare de predare, la recomandarea senatului sau a consiliului profesoral al instituției de învățământ medical superior în cauză”, pe când în secțiile neclinice candidații susțin examen sau concurs. Potrivit prevederilor art. 184 alin. (3), „șefii de secție au ca atribuții îndrumarea și realizarea activității de acordare a îngrijirilor medicale în cadrul secției respective și răspund de calitatea actului medical, precum și atribuțiile asumate prin contractul de administrare”. Așadar, atribuțiile șefului de secție sunt de natură administrativă. Ele nu au legătură cu statutul de cadru didactic. Consider că desemnarea șefilor de secție în secțiile clinice îi favorizează pe medicii cadre didactice, în special pe cei cu vârste cuprinse între 65-70 de ani. Statutul de cadru didactic al unui medic este util și oportun pentru activitatea pe care acesta o desfășoară în secțiile clinice, acest statut contribuind chiar la profilul secției, respectiv clinicii. Însă funcția de șef de secție, fiind una administrativă, nu are legătură cu statutul medicului de cadru didactic de specialitate.

4. Se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte.
5. O copie a prezentei hotărâri va fi comunicată Ministerului Sănătății.

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termen de 30 de zile la autoritatea emitentă potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Data redactării hotărârii: 20 noiembrie 2006.